

Innhold

Forord	9
Innledning	11
Barns ulike etniske bakgrunn	13
Gangen i framstillingen videre	15
DEL I TEORETISKE INNGANGER TIL MØTER MELLOM BARN MED ULIK ETNISK BAKGRUNN I LEK	17
Kapittel 1	
Å avgrense og forstå fenomenet lek	19
Hvordan kan lek forstås?	19
To dimensjoner ved lek og en tredje	21
Første dimensjon	21
Andre dimensjon	22
Tredje dimensjon	24
Oppsummering	24
Kapittel 2	
Sentrale perspektiver og begreper	27
Et sosiokulturelt perspektiv	27
Sam-konstruksjonisme	27
Kultur og artefakter	28
Maktperspektiv og betydningen av strukturelle forhold	30
Felt	30
Posisjon	32
Kapital	34
Anerkjennelse	37
Oppsummering	38

Kapittel 3

Forskning aktuell for feltet interetnisk lek	40
Annen forskning på feltet.	40
En barnehagepedagogikk med vekt på barns selvinitierte lek .	41
Etablering av inter- og intraetniske jevnaldringsrelasjoner . . .	43
Kommunikativ praksis i interetniske lekegrupper	45
Å søke innpass i pågående lek	48
Oppsummering	49

Kapittel 4

Interetniske møter i barnehagen	51
Majoritetskulturelt hegemoni.	52
Underkommunikasjon av ulikhet.	53
Fravær av motstand	54
Likeverdighet og en kollektivt uttrykt agency	57
Varierende deltakelse og ulike sosiale bånd	59
Barns sosiale nettverk	59
Aktørenes posisjon i lekefeltet som en form for sosial kapital.	59
Unilateral verbal kommunikasjon og multilateral non-verbal kommunikasjon	61
Komplekse lekeuttrykk med noen framtrede trekk	63
Lekesituasjoner med vekt på utfoldelse av fysisk aktivitet. . . .	64
Lekesituasjoner med vekt på kommunikasjon ut fra inntatt rollefigur	65
Oppsummering	69

DEL 2 LEKEN SOM EN DELT TREDJE MØTEPlass – EN METODISK TILNÆRMING	71
--	----

Innledning til bokas andre del	73
Tre overordnede pedagogiske prinsipper	75

Kapittel 5

Aktualisering, utvidelse og anerkjennelse av alle barnas kunnskaper og erfaringer	80
Mulighet for gjenkjennelse og utvidelse i lekesituasjoner	85
Lek med vekt på fysisk utfoldelse	85
Lek med vekt på konstruksjon	86
Lek med vekt på direkte eller indirekte inntatte rollefigurer. .	87
Lek med vekt på utforskning og utprøving.	90
Lek med vekt på regler	91

Lek i uterommet	93
Oppsummering	95
Kapittel 6	
Utvikling av kulturelt sensitive lekeaktiviteter.	97
Formelementer	97
Det fysiske lekemiljøet	100
Ha med-dager	104
Oppsummering	106
Kapittel 7	
Muligheter for refleksjon over mangfold	108
Dukker med ulike personligheter	109
Oppsummering	114
Kapittel 8	
Tilrettelegging av betingelser for utvikling av interetniske vennskap.	115
Relativ likhet	116
Reell samhandling og felles målsetting	117
Unngå konkurranse	119
Institusjonell støtte.	120
Kontakthypotesen og forskning på barn.	121
Oppsummering	122
Kapittel 9	
Fortellinger som grunnlag for lek og fantasering på en delt lekearena	125
Små historier og fortellerfellesskap.	127
Fortellerkart	129
Oppsummering	129
Kapittel 10	
Voksenperspektiver i en lekende pedagogikk	131
Observasjon og refleksjon.	132
Oppsummering	136
Avsluttende kommentar	139
Referanser	140
Stikkord	157

Forord

Boka som her foreligger, bygger på min doktorgradsavhandling *Interetniske møter i barnehagen: Vilkår for barns samhandling i lek* (Zachrisen, 2013). Studien var en del av en større studie som satte den flerkulturelle barnehagen i rurale områder i fokus. Hovedstudien ble ledet av professor i pedagogikk ved Høgskolen i Hedmark Thor-Ola Engen og fikk midler fra Norges Forskningsråds program *Praksisrettet FoU i barnehage, grunnsopplæring og lærerutdanning (PRAKSISFOU)*.

Det har vært svært tilfredsstillende å få anledning til å utvikle avhandlingen videre til en fagbok. Et stipend fra Det faglitterære fond gjorde dette arbeidet mulig.

Lek er et fenomen som har engasjert og fascinert meg i mange år. Å få arbeide med lek i lys av barns ulike etniske bakgrunn har gitt utvidet innsikt i hvor grunnleggende lek er som en livs- og uttrykksform for barnehagebarn. Deltakelse i lek gir mening til barns hverdag. Jeg håper jeg med denne boka kan gi et lite bidrag til refleksjonen rundt barns samspill i lek innenfor en sosialt rettferdig barnehagepedagogikk.

Mars 2015

Berit Zachrisen